

Datum: 05-06-2024

Onderwerp: Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling Facetbestemmingsplan Molenbiotoop

Van:

Stichting de Witte Molen. Hans Titulaer, info@dewittemolen.eu, 0653667686

Molenfederatie Gelderland, Jos Penninx, info@molenfederatiegelderland.nl 0654320121

Beste raadsleden van de gemeente Nijmegen,

De Stichting de Witte Molen en de Vereniging Molenfederatie Gelderland vragen uw aandacht voor de molenbiotoop van de Witte Molen.

De heer J. Penninx is voorzitter van de Molenfederatie Gelderland en ik ben Hans Titulaer, voorzitter van Stichting de Witte Molen en al meer dan 45 jaar professioneel molenaar op de Witte Molen. Een bijzonder Rijksmonument in bezit van de gemeente Nijmegen. Het bijzondere aan deze molen is dat het één van de vijf(!) molens is in Nederland die nog dagelijks in bedrijf is en meel produceert. Dit op een totaalbestand van 1200 molens. En dat met een van de meest duurzame energiebronnen die er is, namelijk de wind. Samen met collega-molenaars en vrijwilligers maak ik, 6 dagen per week, biologisch meel waar vele Nijmeegse bakkers en thuisbakkers gezond brood van bakken. Een duurzaam bedrijf, draaiend gehouden door de wind en met een ambacht wat in 2017 door Unesco is uitgeroepen tot immaterieel erfgoed.

Om de wind goed te kunnen benutten heeft een molen ruimte nodig. Dit wordt de molenbiotoop genoemd. Binnen een cirkel van 400 meter rondom de molen wordt hierbij rekening gehouden met de hoogte van obstakels zodat zij de windvang van de molen niet belemmeren.

Binnen de provincie Gelderland wordt er groot belang gehecht aan de bescherming van molenbiotopen. In de molenverordening van 1988 was al de volgende passage opgenomen :

‘Het is verboden in de molenbiotoop zonder vergunning van gedeputeerde staten of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorwaarden bouwwerken op te richten, te wijzigen, werken aan te leggen of bomen, struiken of heesters aan te planten of te hebben van zodanige aard of omvang, dat daardoor het normale of toekomstig gebruik van een molen of molenrestant met wind- of waterkracht wordt belemmerd of onmogelijk gemaakt of de monumentale waarde van de molen of molenrestant wordt aangetast.’

En in de huidige provinciale verordening is de volgende passage opgenomen :

‘In bestemmingsplannen die betrekking hebben op gronden gelegen binnen de Molenbiotoop wordt geen nieuwe bebouwing dan wel beplanting toegestaan, tenzij in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat het functioneren van de molen door middel van windvang niet wordt beperkt.’

Helaas heeft de gemeente Nijmegen in de bestemmingsplannen nooit adequaat bescherming geboden aan de molens van de gemeente. Hier zijn zelfs in 2019 vragen over gesteld in de Provinciale Staten waarbij gesteld werd dat de gemeente dit per 1 maart 2020 geactualiseerd diende te hebben.

Vanwege het uitblijven van een gedegen biotoopbescherming is de biotoop van de Witte molen in alle jaren alleen maar verslechterd. Ik heb als molenaar diverse keren geprobeerd om de situatie onder de aandacht van de gemeente te brengen en te verbeteren. In 2020 heeft de gemeente (op initiatief van mij) wel een biotooprapport laten maken door ‘De Hollandsche Molen’ (Landelijke belangenbehartiger voor molens). Dit gaf mij hoop dat er iets aan de situatie zou kunnen veranderen. In het rapport staan aanbevelingen voor verbeteringen van de bestaande biotoop. Tot mijn frustratie is de inhoud nooit gedeeld, is er niets gedaan met dit rapport en is de situatie alleen maar verslechterd.

De bomen rondom de molen groeien namelijk gewoon door.

Nu, in 2024, zijn we eindelijk op het punt gekomen dat het huidige facetplan ter beoordeling ligt. Voorwaar een mooie stap voorwaarts waar ik als molenaar uitermate verguld mee ben. Echter, het facetbestemmingsplan richt zich puur op nieuwe beplanting met ingang van inwerkingtreding van dit plan. Er ontbreekt een plan voor groenbeheer dat de windvang van de Witte Molen herstelt en verbetert. Het achterwege blijven van op de molen gericht groenbeheer heeft tot gevolg dat de molenbiotoop van de Witte Molen nog steeds zal

verslechteren gezien het groeien van de bomen.

Daarmee is het plan in strijd met de letter en geest van de Omgevingsverordening Gelderland en het is in strijd met hetgeen de gemeente zelf stelt ('We richten ons op het niet verder aantasten van de molenbiotoop'). Dit is ook tegenstrijdig met de volgende in het facetplan opgenomen passage:

'Het belang van de molens en de bijbehorende molenbiotopen weegt voor Nijmegen zwaar. Het belang van het groen en de bomen weegt eveneens zwaar. In de omgeving van de beide molens is de Hoofdbomenstructuur prominent aanwezig. De twee molens zijn echter hierin meer uniek en dienen daarom meer bescherming te krijgen, dan de Hoofdbomenstructuur.'

In onze ogen kan de biotoopbescherming van de Witte Molen niet los gezien worden van verbetering van de huidige situatie. Alleen voor 19 bomen die in 2022 langs de Graafseweg zijn geplaatst en op termijn de windvang van de Witte Molen gaan belemmeren, is de gemeente bereid deze te vervangen door laag blijvende boomsoorten. Daar zijn wij zeker blij mee. Maar voor meerdere bomen en bomenrijen binnen 400 meter vanaf de Witte Molen aan de zuidoost en de westkant en in eigendom van de gemeente, toont zij geen enkele bereidheid tot groenbeheer. Sterker nog, in de Zienswijzennota worden argumenten aangevoerd die niet gebaseerd zijn op de werkelijke situatie. Zo wordt gesteld dat 'op termijn er door uitval [van bomen] een lichte verbetering mogelijk zal zijn'. Van zuidoost tot noordwest bestaat de begroeiing, gezien vanuit de molen, uit meerdere bomen achter elkaar. Zodoende geeft het wegvallen van één boom geen verbetering, omdat er nog een boom voor of achter staat. Daarmee suggereert de opmerking over uitval van bomen ten onrechte een kans op verbetering.

Daar waar er gesteld wordt dat kandelaberen/snoeien van de platanen aan de Floralaan geen verbetering van de molenbiotoop oplevert vanwege de bebouwing in de wijk, wil ik U erop wijzen dat dit geheel niet overeenkomt met de werkelijke situatie. Immers de achterliggende bebouwing blijft ver onder de in de biotoopregels gehanteerde hoogte.

Zo zal de molenbiotoop nog vele tientallen jaren verslechteren en zorgelijker worden.

Dit staat ook haaks op de recent ingevoerd Omgevingswet en het daarbij behorende art. 5.130 Besluit Kwaliteit Leefomgeving waarin gemeenten verplicht worden de omgeving van monumenten te beschermen en waarbij de molen en zijn windvang expliciet worden vermeld.

Participatie

Tot nu zijn de Stichting de Witte Molen en de Molenfederatie Gelderland alleen reactief betrokken bij het opstellen van dit Facetbestemmingsplan Molenbiotoop. Graag zouden wij in de geest van de Omgevingswet samen met de Hollandsche Molen actief willen participeren bij het opstellen van een beter Facetbestemmingsplan Molenbiotoop. Een plan waarin regels voor groenbeheer zijn opgenomen dat de windvang van de Witte Molen herstelt en verbetert.

Beste raadsleden, het Facetbestemmingsplan Molenbiotoop is een onvoldragen plan met omissies en onvolkomenheden en niet opgesteld in overeenstemming met de (geest van de) Omgevingsverordening Gelderland, specifiek artikel 5.54 beschermen windvang molens.

Wij vragen u daarom het besluit tot gewijzigde vaststelling van het Facetbestemmingsplan Molenbiotoop aan te houden en in samenspraak met de direct betrokkenen, waaronder in ieder geval Stichting de Witte Molen, de Molenfederatie Gelderland en de Hollandsche Molen, een beter plan te maken.

U laat zo zien dat de gemeente Nijmegen echt betrokken is bij haar unieke monument en dat de gemeente daadwerkelijk op de bres staat voor het duurzame voortbestaan van een draaiende Witte Molen.

Met vriendelijke groet,

Hans Titulaer

Molenaar en voorzitter van Stichting De Witte Molen

Jos Penninx

Voorzitter Molenfederatie Gelderland

